

Zesde zondag door het jaar 13 februari 2022

Thema: geluk

Jeremia 17,5-8 Kor.15,12.16-20 Lucas 6,17.20-26

We hebben in het evangelie gehoord over zaligsprekingen, oftewel geluks-sprekingen.

Maar de eerste lezing, van Jeremia, begint met krachtige vervloekingen: “Vervloekt wie zich afkeert van de Heer.” Asjeblieft!

In de tweede helft is hij positief: “Gezegend wie op de Heer vertrouwt”.

In het evangelie van vandaag is het precies andersom: eerst prijst Jezus velen gelukkig, dan draait ook Hij 180 graden om en zegt: ‘Opgepast jullie die rijk zijn’, enzovoort. Jawel!

De **Bergrede** van Mattheus is veel bekender dan de **Veldrede** van Lukas, in het evangelie van vandaag, maar Lukas pakt het echt anders aan.

Niet zo gek, die verschillen, als je bedenkt dat beide evangelisten tientallen jaren ná Jezus hun verhaal hebben opgeschreven, zo rond het jaar zeventig. Ze hebben het van horen zeggen. Zo kan Jezus de ene keer op een berg staan en de andere keer op een vlakte.

Lucas vertelt zijn evangelie anders dan Mattheus. Wat ook is dat hij stevig benadrukt dat je hier en nu concreet iets moet doen, hij is radicaler dan Mattheus.

Jezus spreekt in deze Veldrede niet alleen van geluk, maar wijst ook op het onheil dat gebeurt als mensen zich niets aantrekken van de weg die God wijst.

De eerste zaligspreking van Jezus in de Bergrede van **Mattheus** luidt *gelukkig jullie die arm zijn van geest, want van jullie is het koninkrijk van God*.

Ik had een zusje dat zwaar gehandicapt was, zowel geestelijk als lichamelijk. Als kind dacht ik: je bent wel arm van geest, maar ja, je krijgt wel het koninkrijk van God. Later ben ik op zoek gegaan naar de echte betekenis. Kerkvader Augustinus ziet het zo: de armen van geest zijn nederig en godvrezend, want die geest staat voor hoogmoed en trots, niet voor geleerdheid of wijsheid. Tot zover Mattheus.

Lukas zegt in het evangelie van vandaag iets heel anders. Hij heeft het over 'armen' in plaats van 'armen van geest'. *Gelukkig de armen, want van hen is het koninkrijk van God*. Dat kunnen de rijke toehoorders zich in hun zak steken, want er staan daar op dat veld veel armen tussen hen in, die ze geen blik waardig keuren. En de armen zelf? Wat denken zij over het koninkrijk van God? Dat weet ik niet precies. Er zijn boeken volgeschreven over dat koninkrijk. De schrijver Gerard Reve heeft ook zijn steentje bijgedragen: “Dat Koninkrijk van U, weet U wel, wordt dat nog wat?” Dat is geen ironie, de schrijver heeft op dat moment echt verdriet. Hij is een clown met een oprecht geloof, volgens mij.

De eerste christenen hoopten dat Jezus het koningschap kwam herstellen en een einde zou maken aan die ellendige overheersing door de Romeinen. Dat was hún koninkrijk. De kerk dacht (of denkt nog steeds) aan de toekomst: je komt in de hemel als je goed geleefd hebt. Dáár is het koninkrijk. En Jezus zet ons even op het verkeerde been in het Onze Vader: uw rijk kome, uw wil geschiede. Dat slaat niet op de toekomst. Het lijken twee verschillende wensen, maar ze zijn eigenlijk hetzelfde: als wij Gods wil doen komt zijn rijk. Er staat niet bij wanneer. Een rijk van gerechtigheid en vrede zoals Jezus zelf zegt. Ik denk dat de armen die honger hadden hoopten dat hun koninkrijk meteen zou komen. En ze worden op het eind gesterkt door Jezus' boosheid op de rijken.

” Opgepast jullie die rijk zijn, jullie hebben je deel al gehad!” Dat mogen de rijken zich aantrekken, en wij ook. Doen we eigenlijk wel genoeg voor de armen? Ik niet, eerlijk gezegd, al doe ik wel mijn best. Maar ik wil liever geen moeder Teresa worden. Ik ben diep onder de indruk, en een beetje jaloers, door de verhalen van Wil Janssen over Lesbos, en van Marie-José over Sierra Leone. Zij gáán gewoon. En onze Paus Franciscus: hij was in Lampedusa én op Lesbos. En onze dappere medeparochianen die bij weer en wind 1 x per maand een wake houden in Heerlen.

Tussen de toehoorders stonden ook de leerlingen van Jezus. Een van hen, Jacobus, had het heel goed begrepen. Hij schreef later in een brief: “Geloof zonder goede werken is dood.” Korter kun je het niet zeggen.

Laten we eens kijken naar nog een andere zaligspreking uit de Veldrede. ***Gelukkig zijn jullie als de mensen jullie omwille van Mij uitlachen en buiten sluiten en voor gek verklaren.***

Dat is mijn eigen en eigentijdse vertaling, want het speelt zich ook af in onze tijd. Je wordt nogal eens vreemd of medelijdend aangekeken als je zegt dat je christen bent. Moeten we dan zwijgen? Zeker niet. Het is altijd goed om in gesprek te gaan. Dat heb ik ooit ook gedaan met mijn toen twaalfjarige kleinzoon.

Hij: God bestaat niet.

Ik: weet je dat zeker?

Hij: nee, maar jij weet ook niet zeker dat God wel bestaat.

Ik: voor mij is God liefde. Geloof je dat de liefde ook niet bestaat?

Hij: jawel, maar dat is gewoon een chemische reactie in je linker hersenhelft.

Hier deed oma er het zwijgen toe. Maar we zijn nu 12 jaar verder en hij is smoorverliefd. Dus oma had gelijk, de liefde bestaat.

Maar soms verlopen die gesprekken met niet-christenen heel anders, en krijg ik meestal géén gelijk.

Jezus leert ons vandaag nóg iets. Hij zegt in het evangelie: *opgepast wanneer alle mensen lovend over jullie spreken*. Dat is een lesje in nederigheid, probeer niet te scoren of de eerste of de beste of de slimste te zijn. Maar ja, je mag, nee je moet ook van jezelf houden, zegt Jezus: bemin uw naaste gelijk uzelf. Een hele opluchting, maar ook heel moeilijk. En soms is het toch wel erg fijn als je een compliment krijgt. Eerlijk gezegd vind ik Jezus hier een beetje streng. En ik hoop dat God ook nu glimlacht, over die strengheid van zijn Zoon, en wil dat wij elkaar heel vaak complimenten geven.

Amen.